

ب- وزارت آموزش و پرورش مکلف است با همکاری وزارت نیرو، آموزش نحوه مصرف بهینه آب را در تدوین کتب درسی و برنامه‌های آموزشی و پرورشی منظور نماید.

پ- به شرکتهای آب و فاضلاب اجازه داده می‌شود تجهیزات کاهنده مصرف را در اختیار مشترکان متقاضی اعم از خانگی و غیرخانگی قرار دهند و هزینه مربوطه را با درج در قبوض آب‌بها، به صورت اقساط دوساله دریافت نمایند.

ت- وزارت نیرو موظف است نسبت به بازچرخانی پساب خروجی از تأسیسات فاضلاب با هدف آزادسازی منابع آبی مورد نیاز تأمین آب بهداشتی، کشاورزی و فضای سبز اقدام نماید.

ث- کلیه هتلها، بیمارستان‌ها، شهرکها، مجتمع‌های مسکونی، ساختمان‌های دولتی و ادارات، دانشگاهها و سایر مراکز آموزشی و نظایر آن در صورتی که از سامانه‌های بازچرخانی آب و پساب استفاده نمایند، مشمول دریافت مشوقها و تخفیفات وزارت نیرو که نوع، میزان و نحوه آن در آیین‌نامه اجرائی این ماده مشخص می‌گردد، می‌شوند.

ج- سازمان ملی استاندارد ایران موظف است تا با همکاری وزارتخانه‌های نیرو و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، استاندارد ملی برچسب آب برای لوازم آب‌بر مانند ماشین لباسشویی، ماشین ظرفشویی و کولر و آب‌پخش مانند کلیه شیرآلات، سردوش حمام و فلاش‌تانک متناسب با شرایط کم‌آبی کشور و در راستای مدیریت مصرف بهینه آب تدوین نماید.

چ- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است:

۱) صنایع تولیدکننده تجهیزات کاهنده مصرف در داخل کشور را پشتیبانی نماید که حدود و شرایط آن در آیین‌نامه اجرائی این ماده مشخص می‌گردد.

۲) ظرف مدت یک‌سال پس از تدوین استاندارد ملی برچسب آب، کلیه تولیدکنندگان تجهیزات آب‌بر و آب‌پخش داخلی را ملزم به اجرای استاندارد برچسب مذکور نماید.

۳) از ورود کلیه تجهیزات آب‌بر و آب‌پخش پرمصرف مغایر با الزامات برچسب آب به داخل کشور جلوگیری نماید.

ح- وزارت نیرو مکلف است سالانه نسبت به کاهش حداقل یک درصد (۱٪) از هدررفت آب در شبکه تا رسیدن به استاندارد بین‌المللی اقدام کند و گزارش عملکرد این بند را پس از ابلاغ قانون، هر شش‌ماه یکبار برای کمیسیون‌های عمران و کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی ارسال کند.

تبصره - آیین‌نامه اجرائی این ماده با پیشنهاد وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، صنعت، معدن و تجارت، نیرو، آموزش و پرورش و سازمان صدا و سیما توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه می‌شود و حداکثر سه‌ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۳- وزارت نیرو موظف است ظرف مدت شش‌ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، آیین‌نامه اجرائی هرگونه اقدام اعم از تعرفه‌های اضافی و یا برخورد با مصرف‌کنندگان بیش از الگوی مصرف در وضعیت تنش و بحران آبی را تهیه کند و به تصویب هیأت وزیران برساند.

تبصره - صددرصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از اجرای اقدامات این ماده، صرف بهینه‌سازی مصرف آب شرب، اصلاح و بازسازی شبکه‌های توزیع آب شهری و روستایی، احداث مخازن ذخیره آب مورد نیاز، اجرای طرح مدیریت فشار در شبکه‌ها و ارتقای کیفیت خدمات می‌شود. گزارش عملکرد این ماده و تبصره آن در دوره‌های شش‌ماهه توسط وزارت نیرو برای سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و کمیسیون‌های عمران، کشاورزی، آب و منابع طبیعی و برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارسال می‌گردد.

ماده ۴- وزارت نیرو موظف است با همکاری وزارت راه و شهرسازی، در شهرها و روستاهای با میانگین بارش سالانه دویست و پنجاه (۲۵۰) میلی‌متر و بالاتر نسبت به ارائه تسهیلات لازم به مشترکان جهت احداث تأسیسات لازم به منظور جمع‌آوری آب باران و استفاده مجدد از آن با رعایت استانداردهای لازم اقدام نماید.

آیین‌نامه اجرایی این بند ظرف مدت دوماه پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارتخانه‌های نیرو و راه و شهرسازی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۵- وزارت نیرو مکلف است به منظور جلوگیری از هزینه‌های بالای تصفیه آب و اتلاف آب شرب، در شهرها و روستاهای بالای دویست خانوار با اولویت مواردی که دارای منابع آبی با کیفیت پایین‌تر از آب شرب هستند، نسبت به جداسازی آب شرب از سایر مصارف اقدام نماید.

تبصره- طراحی و ساخت شهرهای جدید، منوط به فراهم‌سازی زیرساخت‌های لازم برای جداسازی آب شرب و آب بهداشت است.

ماده ۶- دولت مکلف است به منظور ارتقای شاخصهای بهره‌مندی از آب شرب در روستاهای کشور و مدیریت بحران آب، اقدامات زیر را انجام دهد:

الف- به منظور ایجاد توازن بین شهرستان‌هایی که کمتر از متوسط کشور از آب آشامیدنی برخوردارند، با اولویت مراکز دهستان‌ها و روستاهای بالای بیست خانوار، پنج درصد (۵٪) از اعتبارات بودجه عمرانی دولت، برای توسعه تأسیسات آبرسانی با اولویت مجتمع‌های آبرسانی روستایی تخصیص یابد.

ب- شورای برنامه‌ریزی استان‌ها مکلفند، حداقل ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای استانی را برای آبرسانی به روستاها اختصاص دهند.

پ- در راستای اجرای تبصره (۱) بندهای (الف) و (ب) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵، وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است از طریق سازمان خصوصی‌سازی، نسبت به فروش اموال، دارایی‌ها و سهام در اختیار دولت اقدام و برای سه سال متوالی از تاریخ ابلاغ این قانون حداقل ده درصد (۱۰٪) از درآمد حاصل را به صورت صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته، به تأمین آب شرب روستاها اختصاص دهد.

ماده ۷- پنج درصد (۰/۵٪) از منابع صندوق توسعه ملی به اجرای طرحهای آبرسانی روستایی اختصاص می‌یابد تا با معرفی شرکتهای ذی‌ربط وزارت نیرو در اختیار پیمانکاران بخش خصوصی قرار گیرد.

ماده ۸- به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود از محل فروش اموال و دارایی‌های خود در بخشهای مختلف، در تکمیل و اجرای طرحهای آبرسانی روستایی هزینه نماید.

ماده ۹- وزارت نیرو از محل اعتبارات حاصله از اجرای مواد (۶)، (۷) و (۸) این قانون و به تناسب اعتبارات دریافتی مکلف است اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- به مدت سه سال مجتمع‌های آبرسانی روستایی را تکمیل و حداقل نود و دو درصد (۹۲٪) جمعیت تحت پوشش روستایی کشور را از آب شرب به سطح یک آب روستایی ارتقاء دهد.

تبصره- منظور از سطح یک آب روستایی، روستاهای دارای تأسیسات تأمین آب است که از نظر کیفی و کمی، آب شرب آنها مشابه نزدیک‌ترین شهر بوده و تأسیسات آن کمتر از سی درصد (۳۰٪) مستهلک می‌باشد.

۲- در مواردی که تأمین کسری آب صرفاً با عملیات آبخیزداری ممکن باشد با تأمین اعتبار مورد نیاز و با هماهنگی وزارت جهاد کشاورزی طرحهای ذی‌ربط را اجراء نماید. وزارت جهاد کشاورزی مکلف است همکاری لازم را به عمل آورد.

۳- گزارش عملکرد اجرائی شدن مجتمع‌های آبرسانی روستاها و مازاد مصارف خانگی و غیرخانگی را هر شش‌ماه یک‌بار به کمیسیون‌های عمران و کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

۴- ضمن نظارت مستقیم بر عملیات اجرائی این مجتمع‌ها، نسبت به ظرفیت‌سازی و ایجاد پشتوانه‌های فنی و مدیریتی متناسب با نیازهای این قانون، اقدامات لازم را در قالب ساماندهی شرکتهای آب و فاضلاب شهری و روستایی، انجام دهد.

*****

شماره ۳۸/۸۱۶۷۱ د

تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۶

گزارش کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری به مجلس شورای اسلامی
طرح یک فوریتی بهینه سازی مصرف آب شرب به شماره چاپ ۱۲۴۰ که
به عنوان کمیسیون فرعی به کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری ارجاع شده
بود در مورخ سه شنبه ۱۳۹۳/۱۱/۱۴ با حضور کارشناسان مربوطه از دستگاههای
اجرائی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نهایتاً با اتفاق آراء با اصلاحاتی در
متن به تصویب رسید.
اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای اسلامی می گردد.

رئیس کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری
محمد مهدی زاهدی

اصلاح کمیسیون:

- در ماده (۳) بند (۲) سطر دوم بعد از کلمه «آموزش» عبارت «با اتخاذ
شیوه های عملی» اضافه گردید.

*****

شماره ۵۸/۵۹ - ک/الف

تاریخ ۱۳۹۴/۴/۲

گزارش کمیسیون انرژی به مجلس شورای اسلامی

طرح یک فوریتی «افزایش جمعیت بهره مند روستایی کشور از آب شرب»
به شماره چاپ ۱۱۷۳ و طرح «بهینه سازی مصرف آب شرب» به شماره چاپ
۱۲۴۰ که در اجرای ماده (۱۵۴) و تبصره (۱) ماده (۱۴۶) آیین نامه داخلی مجلس
شورای اسلامی با موضوع مشابه و مشترک به کمیسیون انرژی به عنوان کمیسیون
فرعی ارجاع شده بود در جلسات متعدد و با حضور کارشناسان محترم
وزارتخانه های نیرو، جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی،
دیوان محاسبات کشور و مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی مورد بحث

قرار گرفت و نهایتاً در جلسه روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۹۴/۴/۲ این دو طرح تجمیع و با عنوان «طرح بهینه‌سازی مصرف آب و پایدارسازی بهره‌مندی جمعیت روستایی و عشایری از آب شرب» با اصلاحاتی در عنوان و متن به شرح ذیل تصویب گردید.

اینک گزارش آن مطابق با ماده (۱۴۶) آیین‌نامه داخلی تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون انرژی
علی مروی

باسمه‌تعالی

طرح بهینه‌سازی مصرف آب و پایدارسازی بهره‌مندی جمعیت روستایی و عشایری از آب شرب

- ماده ۱- شرایط تأمین آب مورد نیاز شهرها و روستاهای کشور به سه بخش زیر تقسیم می‌گردد:
- ۱- شرایط عادی: شرایطی است که در آن منابع آب شیرین موجود برای تأمین آب یک شهر/ شهرستان/ روستا، بیشتر از میزان آب مورد نیاز در اوج مصرف باشد.
  - ۲- شرایط تنش آبی: شرایطی است که در آن منابع آب شیرین موجود برای تأمین آب یک شهر/ شهرستان/ روستا معادل (سر به سر) میزان آب مورد نیاز در اوج مصرف باشد.
  - ۳- شرایط بحران آب: شرایطی است که در آن منابع آب شیرین موجود برای تأمین آب یک شهر/ شهرستان/ روستا کمتر از میزان آب مورد نیاز در اوج مصرف باشد.
- تبصره ۱- در این ماده، کلیه مصارف آب شیرین اعم از خانگی، کشاورزی، صنعت، خدمات و محیط‌زیست مد نظر است.

تبصره ۲- تشخیص و اعلام قرارگرفتن شهرها و روستاهای کشور در هر یک از شرایط اشاره شده در این ماده، بر عهده کمیته‌ای متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیرو، جهاد کشاورزی، صنعت، معدن و تجارت و سازمان حفاظت از محیط‌زیست، هر کدام یک نفر، می‌باشد.

ماده ۲- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری وزارت نیرو مکلف است ظرف مدت چهارماه از ابلاغ این قانون الگوی مصرف آب خانگی را برای مناطق مختلف کشور، براساس بعد خانوار استانی و مناطق جغرافیایی به تفکیک شرایط عادی، تنش و بحرانی تهیه و ابلاغ نماید. به منظور تشویق مصرف بهینه آب، آب‌بهای خانوارهای با مصرف کمتر از متوسط تعیین شده در الگوی مصرف، با ضریب $0/5-0/9$ محاسبه می‌شود. تعرفه آب مصرفی برای خانوارهای با مصرف بالاتر از حد بیشینه اعلامی در الگوی مصرف، دو تا چهار برابر حد معمول الگوی مصرف محاسبه می‌شود. در صورت عدم رعایت سقف مصرف به مدت دو دوره دو ماهه، پس از اخطار کتبی و عدم توجه به آن تا دوره بعد، انشعاب آب توسط وزارت نیرو به صورت موقت قطع و با أخذ تعهدنامه کتبی مبنی بر رعایت سقف مصرف اعلام شده مجدداً وصل خواهد شد. در این حالت هزینه قطع و وصل مجدد بر عهده مشترک می‌باشد.

تبصره ۱- وزارت نیرو مکلف است، تعرفه‌ها و ضوابط جدید را سه ماه قبل از اجراء، به نحو مقتضی از طریق رسانه‌های گروهی به اطلاع عموم مردم برساند.

تبصره ۲- خانوارهای بالاتر از میانگین بعد خانوار استانی می‌توانند براساس ارائه اسناد معتبر، نسبت به افزایش حد بیشینه خود، مطابق الگوی مصرف اقدام نمایند.

تبصره ۳- جریمه‌های خانوارهای روستایی، معادل پنجاه درصد (50%) خانوارهای شهری تعیین می‌شود.

تبصره ۴- صددرصد (100%) درآمد حاصل از اجرای این ماده، صرف بهینه‌سازی مصرف آب شرب، اصلاح و بازسازی شبکه‌های توزیع آب شهری و روستایی، احداث مخازن ذخیره آب مورد نیاز و اجرای طرح مدیریت فشار در شبکه‌ها خواهد شد.

ماده ۳- وزارت نیرو مکلف است ذخیره‌گاههای زیستی در نواحی بالادست شهری را از طریق تأمین مشوق برای بخش غیردولتی، ازجمله از طریق خرید تضمینی آب، تأمین تسهیلات و پرداخت یارانه، به گونه‌ای احداث نماید که میزان استحصال آب بارندگی در محدوده شهرها، در طول پنج سال از ابلاغ این قانون، سالانه حداقل پنج درصد (۵٪) افزایش یابد.

تبصره- وزارت نیرو موظف است با همکاری وزارت راه و شهرسازی، با اولویت شهرها و روستاهای با میانگین بارندگی سالانه چهارصد (۴۰۰) میلی‌متر و بالاتر و دارای توزیع بارش سالانه مناسب، نسبت به ارائه تسهیلات لازم به مشترکان، جهت احداث تأسیسات جمع‌آوری آب باران و استفاده مجدد از آن اقدام نماید. استفاده از آب بارندگی استحصالی برای مصارف شرب، صرفاً پس از تأیید سلامت آب توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مجاز است. آیین‌نامه اجرائی این ماده، چهار ماه پس از ابلاغ این قانون، توسط وزارت نیرو با همکاری وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۴- وزارت نیرو مکلف است ظرف مدت هفت سال از ابلاغ این قانون، از طریق اقدامات اصلاحی از جمله، ارتقای خطوط فرسوده آبرسانی، سهم تلفات شبکه آب شرب را سالانه حداقل سه درصد (۳٪) کاهش دهد.

ماده ۵- وزارت نیرو مکلف است راهکارهای مناسب کاهش میزان تبخیر حوضچه‌ها و مخازن آب سدها را شناسایی و اقدامات عملیاتی را در این زمینه انجام دهد.

ماده ۶- وزارت نیرو مکلف است به منظور جلوگیری از افزایش هزینه‌های تصفیه آب و اتلاف آب شرب، با مشارکت بخش غیردولتی، اقدامات لازم برای تفکیک آب شرب از غیرشرب شهری و روستاهای بالای صد خانوار دارای منابع آبی با کیفیت پایین‌تر از استاندارد آب شرب را حداکثر ظرف مدت پنج سال از ابلاغ این قانون انجام دهد. آب شرب در شهرها و روستاهای مذکور، از طریق سازوکارهای مناسب، از جمله آب بسته‌بندی و ایستگاههای برداشت آب بین مردم توزیع می‌شود.

تبصره ۱- کیفیت حداقل سی درصد (۳۰٪) منابع آب شهرها و روستاهای مدنظر در این ماده، به تشخیص وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باید پایین‌تر از استاندارد آب شرب باشد.

تبصره ۲- به‌منظور جلوگیری از تبدیل این سکونتگاهها به مناطق مهاجرفرست، وزارت نیرو مکلف است آب را باکیفیت مناسب‌تر و با قیمت مشابه سایر مناطق کشور، بر اساس الگوی مصرف موضوع ماده (۲) این قانون، در اختیار خانوارهای مربوطه قرار دهد.

تبصره ۳- طراحی و ساخت شهرهای جدید، منوط به فراهم‌سازی زیرساخت‌های لازم برای جداسازی آب شرب و بهداشت است.

ماده ۷- وزارت نیرو موظف است با همکاری وزارت کشور، در قالب یک برنامه زمان‌بندی چهارساله، نسبت به جداسازی سامانه آبیاری فضای سبز از آب شرب شبکه توزیع شهری و روستایی، با اولویت شهرهای دارای تنش و بحران آبی و کلان‌شهرها اقدام نماید. پس از این دوره، هرگونه استفاده از آب شرب برای مصرف فضای سبز عمومی ممنوع خواهد بود. وزارت نیرو نسبت به دراختیار گذاردن منابع آبی غیرقابل شرب از قبیل پساب تصفیه‌شده فاضلاب و چاههای غیرقابل شرب، معادل آب جداشده از شبکه به شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور اقدام خواهد نمود.

تبصره- از تاریخ ابلاغ این قانون، کشت درختان و گیاهان آب‌بر در فضای سبز عمومی شهرها و روستاهای دچار تنش و بحران آبی ممنوع است. وزارت جهاد کشاورزی موظف است با همکاری وزارت نیرو، ظرف مدت دوماه از تصویب این قانون، فهرست درختان و گیاهان آب‌بر را اعلام نماید.

ماده ۸- وزارت نیرو موظف است اقدامات مندرج در مواد فوق را به‌گونه‌ای انجام دهد که حداکثر تا پنج سال آینده، سرانه مصرف آب شرب کشور، حداقل چهل درصد (۴۰٪) کاهش یابد.

ماده ۹- الگوی قیمت‌گذاری منطقه‌ای آب برای فعالیت‌های اقتصادی، با توجه به میزان آب در دسترس، ظرف مدت چهارماه از ابلاغ این قانون، توسط

شورای اقتصاد تهیه و ابلاغ می‌شود. به منظور تحقق توزیع متوازن جمعیت در پهنه سرزمین، دستگاههای ذی ربط شامل وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مکلف هستند در مناطق دچار کم‌آبی، سیاست‌های تشویقی را اعم از تسهیلات و معافیت‌ها، برای بنگاههای اقتصادی با بهره‌وری آب بالاتر و نیاز آبی پایین‌تر اجراء نمایند.

ماده ۱۰- راه‌اندازی و توسعه فعالیت‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی با نیاز آبی بالاتر از حد مجاز ممنوع است، مگر اینکه فعالیت‌های مذکور، دارای طرح توجیهی تأمین آب از منابع آب غیرمتعارف باشند. این طرح توجیهی باید به تأیید شورای حوزه آبخیز موضوع تبصره (۳) ماده (۱۸) این قانون رسیده باشد.

تبصره- آیین‌نامه اجرائی این ماده شامل حد مجاز، بر اساس شاخصهایی از جمله ارزش افزوده حاصل از مصرف یک مترمکعب آب، تعداد فرصتهای شغلی حاصل از بنگاه، جمعیت و وضعیت منابع آبی، به تفکیک شهرها و روستاهای مختلف، توسط وزارت نیرو و سازمان حفاظت از محیط‌زیست، با همکاری وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت، حداکثر ظرف مدت چهار ماه از ابلاغ این قانون، تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۱- در صورت عدم رعایت حد مجاز تعیین شده موضوع ماده (۱۰) این قانون، بنگاه مختلف علاوه بر پرداخت جریمه معادل دو برابر تعرفه‌های مصرف و هزینه تخریب محیط‌زیستی ناشی از برداشت غیرمجاز از منابع آبی، به مدت دو تا دوازده ماه به تشخیص شورای حوزه آبخیز موضوع تبصره (۳) ماده (۱۸) این قانون تعطیل خواهد شد. آیین‌نامه اجرائی این ماده مشتمل بر نحوه برآورد هزینه تخریب محیط‌زیستی ناشی از برداشت غیرمجاز از منابع آبی و مدت‌زمان تعطیلی و ضوابط بازگشایی مجدد بنگاه متخلف، ظرف مدت چهارماه از ابلاغ این قانون، توسط سازمان حفاظت از محیط‌زیست و وزارت نیرو تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره- چنانچه تاکنون بنگاههای کشاورزی، صنعتی و خدماتی آب‌بر احداث شده‌اند، وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت موظف هستند

اقدامات لازم اعم از فعالیت‌های ترویجی و آموزشی و اعطای تسهیلات را برای بهینه‌سازی میزان مصرف آب بنگاههای مذکور و یا تغییر فعالیت بنگاه، به نحوی انجام دهند که ظرف مدت پنج سال آینده، سالانه نیم درصد (۰/۵٪) در مصرف آب بنگاههای اقتصادی کشور صرفه‌جویی شود.

ماده ۱۲- وزارت نیرو موظف است با همکاری وزارت جهاد کشاورزی، استحصال آبهای زیرقشری در حوزه‌های آبخیز مرزی و ساحلی را در اولویت قرار دهد، به نحوی که این میزان تا پنج سال آینده رشد سالانه حداقل سه درصدی (۳٪) داشته باشد. ضوابط فنی و اجرائی استحصال آبهای زیرقشری، توسط وزارت نیرو با همکاری وزارت جهاد کشاورزی، ظرف مدت سه ماه از ابلاغ این قانون تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۱۳- دولت مکلف است منابع زیر را به منظور ارتقای شاخصهای بهره‌مندی جمعیت روستایی و عشایری از آب شرب و پیشگیری و مقابله با بحران آب از طریق اقدامات مناسب به خصوص مدیریت یکپارچه حوزه آبخیز و آبریز، در اختیار وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی، به ترتیب هشتاد درصد (۸۰٪) و بیست درصد (۲۰٪) قرار دهد:

- ۱- پنج درصد (۵٪) از اعتبارات بودجه عمرانی دولت
- ۲- ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات طرحهای تملک دارایی سرمایه‌ای استانی توسط شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان
- ۳- حداقل یک درصد (۱٪) از تنخواه‌گردان ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و اعتبارات ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۱۳۸۷/۲/۳۱
- ۴- ده درصد (۱۰٪) از درآمد حاصل از فروش اموال، دارایی‌ها و سهام در اختیار دولت

تبصره ۱- به منظور ظرفیت‌سازی و استفاده بهینه از منابع حاصل از اجرای این ماده، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است درصدهای تعیین شده را در ظرف مدت چهار سال به وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی تخصیص دهد.

تبصره ۲- وزارت نیرو موظف است به تناسب اعتبارات دریافتی، اقدامات لازم، از جمله احداث و تکمیل مجتمع‌های آبرسانی را به نحوی انجام دهد که حداکثر ظرف مدت چهار سال از ابلاغ این قانون، حداقل، نود و دو درصد (۹۲٪) جمعیت روستایی و عشایری کشور، از آب شرب بهداشتی سطح یک (به تشخیص وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) برخوردار شوند.

تبصره ۳- به منظور تشویق بخش غیردولتی برای اجرای طرح‌های مجتمع آبرسانی، در نواحی روستایی دارای شرایط طبیعی (توپوگرافی و هیدرولوژی) مناسب، نیروگاه‌های برق آبی کوچک مقیاس، توسط این بخش راه‌اندازی می‌شود.

تبصره ۴- وزارت نیرو مکلف است ضمن نظارت مستقیم بر عملیات اجرائی این طرح، نسبت به ظرفیت‌سازی و ایجاد پشتوانه‌های مدیریتی و فنی مناسب با نیازهای این طرح، اقدامات لازم را در قالب سازماندهی شرکتهای آب و فاضلاب روستایی مورد عمل، انجام دهد.

تبصره ۵- وزارت جهاد کشاورزی موظف است به منظور تقویت کمی و کیفی منابع آب زیرزمینی و تأمین پایدار نیازهای آبی شهرها و روستاها، طرح‌های آبخیزداری (اعم از مکانیکی، بیومکانیکی و بیولوژیکی) را با اولویت بالادست حوزه‌های آبخیز مشرف بر مناطق تأمین آب شهرها و روستاها، از طریق بخش غیردولتی و مشارکت و انتفاع اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی ساکنان محلی اجراء نماید. مکان اجرای این طرحها باید به تصویب شورای حوزه آبریز موضوع تبصره (۱) ماده (۱۸) این قانون برسد.

ماده ۱۴- در راستای مدیریت و پیشگیری از بحران آب و حفظ، نگهداری و بهبود وضعیت سفره‌های آب زیرزمینی، حداقل سی درصد (۳۰٪) از اعتبارات فصل آب کشور، به طرح‌های مؤثر و کلیدی مدیریت یکپارچه منابع آب، از جمله استحصال آبهای زیرقشری، طرح‌های آبخیزداری، آبخوانداری و تغذیه مصنوعی سفره‌های آب زیرزمینی، نگهداری و توسعه ایستگاه‌های معرف پایش عملیات آبخیزداری، اصلاح الگوی کشت، تعطیلی چاه‌های غیرمجاز با رعایت ملاحظات امنیت غذایی، توسعه

مشاغل جایگزین برای کشاورزان، تحویل حجمی آب به کشاورزان و توسعه سازمان‌های مردم‌نهاد موضوع تبصره (۲) ماده (۱۹) این قانون اختصاص می‌یابد.

تبصره - طرح‌های موضوع این ماده، توسط کمیته مشترک متشکل از وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و نیرو و سازمان حفاظت از محیط‌زیست ظرف مدت چهار ماه از ابلاغ این قانون مشخص می‌شود.

ماده ۱۵ - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است، از طریق نهادهای مستقل و صاحب صلاحیت، ارزیابی میدانی عملکرد و اثربخشی هزینه‌کرد منابع حاصل از اجرای مواد (۱۳) و (۱۴) این قانون را به صورت هر شش ماه یکبار، حداقل تا ده سال پس از ابلاغ این قانون، انجام و نتیجه را به کمیسیون‌های عمران، انرژی و کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی منعکس نماید. این ارزیابی بر اساس شاخصهایی از جمله، سطح و کیفیت آبهای زیرزمینی، میزان بهره‌مندی و رضایتمندی جمعیت روستایی و عشایری از آب شرب بهداشتی، معیشت پایدار، اشتغال و مهاجرت روستایی و عشایری، میزان تولید آب شیرین و فرسایش خاک انجام می‌شود.

ماده ۱۶ - وزارت نیرو موظف است در روستاهای بالای بیست خانوار و دارای توزیع بارندگی مناسب و میانگین بارندگی سالانه (۴۰۰) میلی‌متر و بالاتر، آب شرب و بهداشت خانگی را از طریق توسعه سطوح آبریز باران تأمین نماید. استفاده از آب جمع‌آوری شده برای شرب، صرفاً پس از تأیید سلامت آب توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام می‌گیرد. آیین‌نامه اجرائی این ماده، چهار ماه از ابلاغ این قانون، توسط وزارت نیرو با همکاری وزارت جهاد کشاورزی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۷ - وزارت نیرو موظف است با همکاری وزارت جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت از محیط‌زیست، بازارها و بانک آب را از طریق بخش غیردولتی صاحب صلاحیت، به منظور مدیریت تقاضای آب و ایجاد تعادل بین عرضه و مصرف آن و صرفه‌جویی در مصرف آب و تخصیص مجدد آن در مناطق دارای اراضی قابل کشت و کم‌آب (به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی)، ظرف سه سال از

ابلاغ این قانون، ایجاد و سازماندهی نماید. کشاورزانی که با استفاده از روش‌ها و فناوری‌های مناسب، کمتر از سهمیه آب خود مصرف کنند و شهروندانی که از طریق سامانه‌ها و سطوح آبیگری، آب باران را جمع‌آوری کنند، می‌توانند آب مازاد را پس‌انداز و یا به اشخاص حقیقی و حقوقی صاحب صلاحیت بفروشند.

تبصره ۱- ضوابط بانک و بازارهای آب و خرید و فروش حق‌آبه به نحوی تعیین می‌شود که سبب تخریب منابع آبی از طریق برداشت‌های غیرقانونی نشود و در عرضه و تقاضای بازارهای آب، حالت رقابتی حفظ گردد. سازمان حفاظت از محیط‌زیست مسئولیت نظارت بر حسن عملکرد این بازارها را بر عهده دارد. نظامات سستی و عرفی برای تعیین حق‌آبه اولویت دارند.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرائی این ماده مشتمل بر قراردادهای انتقال حق‌آبه، مقدار، کیفیت، موقعیت و زمان استفاده، ضوابط انتقال آسان به‌وسیله خرید و فروش، نحوه و شاخصهای تعیین سهمیه هر کشاورز و مرجع حل اختلاف در مورد حق‌آبه و صلاحیت‌ها، حداکثر ظرف مدت شش‌ماه از ابلاغ این قانون توسط وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت از محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۸- به‌منظور تحقق مدیریت یکپارچه و هماهنگ منابع آبی و مقابله و پیشگیری از بحران آب و افت سطح آبهای زیرزمینی، مدیریت تولید، تخصیص و مصرف آب کشور، بر پایه مرزهای آب‌شناختی (هیدرولوژیک) انجام می‌شود.

تبصره ۱- در هر حوزه آبریز، «شورای سیاست‌گذاری حوزه آبریز» ذیل شورای عالی آب کشور و در هر حوزه آبخیز، «شورای مدیریت حوزه آبخیز» ذیل شورای سیاست‌گذاری حوزه آبریز، به منظور برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری جامع‌نگر و آینده‌نگر و پایش اثربخشی فعالیت‌های مربوط به منابع آب تشکیل می‌شود.

تبصره ۲- شورای سیاست‌گذاری حوزه آبریز متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های نیرو، جهاد کشاورزی، صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی، کشور، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، سازمان حفاظت محیط‌زیست، دو نفر از اعضای هیأت علمی مرتبط با مدیریت پایدار منابع طبیعی به حکم وزیر جهاد

کشاورزی و یک نفر به نمایندگی از سازمان‌های مردم‌نهاد محیط‌زیستی به انتخاب خود است و به ریاست نماینده وزارت جهاد کشاورزی تشکیل می‌شود. دو نفر از اعضای کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی و عمران به انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر در جلسات شرکت می‌کنند. جلسات این شورا به صورت ماهانه تشکیل و وزارت جهاد کشاورزی به عنوان دبیرخانه تعیین می‌شود. این شورا موظف به اندازه‌گیری و کنترل بیلان آب و تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های تولید، تخصیص و مصرف آب در حوزه آبریز می‌باشد. مصوبات این شورا پس از تأیید در شورای عالی آب، برای کلیه دستگاه‌های اجرائی و سازمان‌های عمومی و غیردولتی لازم‌الاجراء خواهد بود.

تبصره ۳- شورای مدیریت حوزه آبخیز متشکل از نمایندگان سازمان‌ها و ادارات کل جهاد کشاورزی، راه و شهرسازی، صنعت، معدن و تجارت، استانداری، حفاظت محیط‌زیست، دو نفر نماینده آبخیزنشینان، دو نفر از اعضای هیأت علمی مرتبط با مدیریت پایدار منابع طبیعی به حکم رئیس سازمان جهاد کشاورزی و یک نفر به نمایندگی از سازمان‌های مردم‌نهاد محیط‌زیستی به انتخاب خود است و به ریاست رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان یا نماینده وی (رئیس اداره کل منابع طبیعی) تشکیل می‌شود. تهیه و تصویب برنامه اقدام جامع، نظارت بر حسن اجرای این قانون، پایش و ارزشیابی وضعیت دریاچه‌ها، رودخانه‌ها، تالابها و آبهای زیرزمینی از جمله، اندازه‌گیری آلودگی‌های متمرکز و غیرمتمرکز در منابع آب و خاک، پایش سیستم بیوفیزیکی و اثرات اجتماعی-اقتصادی اقدامات، حمایت، آموزش، نوآوری، نظارت بر کیفیت آب در حوزه آبخیز بر عهده این شورا است. منابع مالی شورای مدیریت حوزه آبخیز، شامل اعتبارات دستگاه‌های اجرائی مربوطه که وظایف خود را از طریق شورا انجام می‌دهند، کمک‌های مردمی و درآمد ناشی از ارائه خدمات می‌باشد.

تبصره ۴- شوراهاى بالادستی، موظف به توجه به نظرات و تصمیمات شوراهاى پایین‌دستی، در سیاست‌گذاری و تصویب ضوابط محلی و منطقه‌ای، در چهارچوب قوانین و مقررات کشور هستند.

ماده ۱۹- شورای مدیریت حوزه آبخیز به منظور هماهنگ‌سازی اقدامات مدیریت زمین، آب و سایر منابع طبیعی؛ توجه به همه عوامل و شرایط اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی در مدیریت منابع آبی کشور؛ و دستیابی به توسعه متوازن در حوزه آبخیز، «برنامه اقدام جامع پنجساله» را بر اساس ضوابط بالادستی بخش آب و کشاورزی، برای هر حوزه آبخیز، با محوریت تأمین معیشت پایدار و شایسته برای آبخیزنشینان، با مشارکت حقیقی آنان و بر اساس بررسی شرایط حوزه آبخیز، از جمله ویژگی‌های منابع آب (هیدرولوژی، تعاملات آبهای سطحی و زیرزمینی، جاری شدن سیلابها، پوشش گیاهی)، ویژگی‌های طبیعی (شامل زمین‌شناسی، خاکها، زیست‌بوم (اکوسیستم) ساحلی، پوشش گیاهی) و فعالیت‌های انسانی اثرگذار بر کیفیت منابع آب، تهیه و پس از تأیید در شورای سیاست‌گذاری حوضه آبریز و شورای عالی آب، با مشارکت آبخیزنشینان و بخش خصوصی اجراء می‌کند.

تبصره ۱- شرح خدمات کلی برنامه اقدام شامل شرح قابلیت‌ها و ویژگی‌ها، فرصتها، نقاط قوت، ضعف و فرصتها و تهدیدها، اهداف و چشم‌اندازهای اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی، نحوه تولید آب شیرین و مدیریت عرضه و تقاضای آب، فعالیت‌های اقتصادی ممنوعه و دارای مزیت نسبی در حوزه آبخیز می‌باشد.

تبصره ۲- وزارت جهاد کشاورزی موظف است به منظور حمایت و آموزش آبخیزنشینان برای اجرای برنامه اقدام و در راستای تدوین و اجرای طرحهای آبخیزداری، اعم از طرحهای اقتصادی پایدار و استقرار زنجیره ارزش و طرحهای تولید آب شیرین در چهارچوب ضوابط برنامه اقدام، سازمان‌های مردم‌نهاد و غیردولتی را با مشارکت دانش‌آموختگان صاحب صلاحیت و مردم محلی، در حوزه آبخیز تقویت یا ایجاد نماید. ضوابط تشکیل و فعالیت این سازمان‌ها، حداکثر چهار ماه از ابلاغ این قانون، به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

تبصره ۳- عملکرد و اثربخشی اقدامات مربوط به برنامه اقدام حوزه آبخیز، به صورت دوره‌ای، تصادفی و ناشناس، پایش و ارزشیابی می‌شود. به این منظور، شورای مدیریت حوزه آبخیز، کمیته علمی مستقلی را برای بررسی برنامه اقدام جامع

حوزه آبخیز، پایش و ارزشیابی اثربخشی و عملکرد دستگاههای اجرایی و نهادهای عمومی غیردولتی در حوزه آبخیز و ارائه پیشنهادها و اصلاحی منصوب می‌نماید. زمان، دفتر و شرایط خدمات اعضای کمیته، ظرف مدت سه ماه از ابلاغ این قانون توسط شورای عالی آب تعیین می‌شود.

تبصره ۴- آیین‌نامه اجرایی این ماده مشتمل بر صلاحیت‌های اشخاص حقیقی و حقوقی که می‌توانند برنامه اقدام جامع را تهیه کنند، شرح خدمات تفصیلی «برنامه اقدام جامع»، شاخصها و ضوابط تقسیم عادلانه منابع و تأسیسات آب، در حوزه‌های آبریز و آبخیز، بین استان‌ها توسط وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی، ظرف مدت شش ماه از تصویب این قانون، تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۲۰- وزارت نیرو مکلف است اقدامات لازم برای تحویل حجمی آب به بخش کشاورزی را از طریق اعطای تسهیلات و سایر مشوقها به نحوی انجام دهد که ظرف مدت پنج سال از ابلاغ این قانون، میزان اراضی کشاورزی آبی تحت پوشش، سی درصد (۳۰٪) ارتقاء پیدا کند.

ماده ۲۱- وزارت جهاد کشاورزی موظف است سیاست‌ها، تسهیلات و فعالیت‌های ترویجی برای تشویق سیاست‌های استفاده بهینه از آب کشاورزی از جمله، آبیاری تحت فشار، بازچرخانی آب نفوذیافته در خاکهای زراعی توسط سیستم زهکشی کامل، ارتقای عملکرد گونه‌های مورد استفاده در زمینه مصرف آب، توسعه هیدروپونیک، انتقال کشت سبزی و صیفی‌جات از فضای باز به گلخانه‌ها با توجه به ملاحظات اقلیمی و محیط‌زیستی، واردات فناوری‌های کم‌آب‌بر، کاهش تبخیر و تعرق گیاهی، حفظ رطوبت خاک، تغییر نوع کشت، واردات مواد غذایی غیر اساسی آب‌بر، استحصال آب باران و آبیاری تکمیلی در مراحل بحرانی رشد گیاه را به‌گونه‌ای انجام دهد که ظرف مدت پنج سال از ابلاغ این قانون، بهره‌وری آب در این بخش (درآمد ناشی از مصرف یک متر مکعب آب) حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) ارتقاء یابد و پانزده درصد (۱۵٪) منابع آبی این بخش آزاد شوند.

تبصره- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است توسعه اراضی تحت کشت ارقام متحمل به تنش خشکی را با رعایت ملاحظات غذای سالم انجام دهد.

ماده ۲۲- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با مشارکت بخش غیردولتی، صندوق‌های غیردولتی سرمایه‌گذاری مدیریت منابع آب در حوزه‌های آبخیز را به منظور تشویق جامعه محلی به اجرای طرحهای مدیریت پایدار آبخیز و ارائه خدمات محیط‌زیستی به‌ویژه تأمین آب شیرین و نیز سایر خدمات مانند کاهش فرسایش خاک، خدمات تفریحی، ترسیب کربن، حفظ تنوع زیستی تشکیل دهد. کلیه استفاده‌کنندگان از خدمات محیط‌زیستی، از جمله وزارت نیرو باید در ازای هر واحد آب شیرین دریافتی، هزینه مربوطه را به صندوق مربوطه پول واریز نمایند تا با نظارت شورای مدیریت حوزه آبخیز، صرف طرحهای مدیریت پایدار آبخیز شود.

*****

شماره ۱۱۶۳۹/ب/ک

تاریخ ۱۳۹۴/۲/۲۷

گزارش کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات به مجلس شورای اسلامی

طرح یک‌فوریتی «افزایش جمعیت بهره‌مند روستایی کشور از آب شرب» به شماره چاپ ۱۲۴۰ که جهت رسیدگی به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات به‌عنوان کمیسیون فرعی ارجاع گردیده بود، در جلسه مورخ ۱۳۹۴/۲/۶ با حضور مدیران و کارشناسان دستگاههای اجرایی ذی‌ربط، کارشناسان مرکز پژوهش‌ها و دیوان محاسبات کشور مورد بررسی قرار گرفت و پس از اظهارات موافقان و مخالفان بنا به دلایل زیر به تصویب نرسید و رد شد. اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌گردد.

رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

غلامرضا تاجگردون

دلایل رد:

- ۱- مغایرت با اصل هفتاد و پنجم (۷۵) قانون اساسی
- ۲- مغایرت با اصل پنجاه و دوم (۵۲) قانون اساسی
- ۳- مغایرت با برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

*****

شماره ۷/۵۲۸

تاریخ ۱۳۹۳/۸/۶

گزارش کمیسیون بهداشت و درمان به مجلس شورای اسلامی

طرح یک فوریتی «افزایش جمعیت بهره‌مند روستایی کشور از آب شرب» به شماره چاپ ۱۱۷۳ که به این کمیسیون به‌عنوان کمیسیون فرعی ارجاع شده بود، مطابق ماده (۱۳۲) با اعلام تاریخ بحث به امضاء کنندگان طرح و نیز در اجرای ماده (۱۴۸) با دعوت از بالاترین مقام دستگاه ذی‌ربط بررسی شد و در نهایت طرح مذکور در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۸/۴ با اصلاحاتی به تصویب رسید. اینک گزارش آن مطابق با ماده (۱۴۶) آیین‌نامه داخلی به آن کمیسیون محترم تقدیم می‌گردد.

اصلاحات کمیسیون:

- بند ذیل به‌عنوان بند (۴) به ماده (۴) اضافه گردید:
- ۴- وزارت نیرو بخشی از محل اعتبارات فوق را برای اصلاح شبکه توزیع و مدیریت بر مصرف آب تخصیص دهد.

رئیس کمیسیون بهداشت و درمان

حسینعلی شهریاری

*****

شماره ۹۵/۱۱۱/۵۳۸۲

تاریخ ۱۳۹۴/۲/۱

گزارش کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی به مجلس شورای اسلامی

طرح یک فوریتی «بهینه‌سازی مصرف آب شرب» به شماره چاپ ۱۲۴۰

که با قید یک فوریت به این کمیسیون به عنوان کمیسیون فرعی ارجاع گردیده بود

در جلسه روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۴/۱/۳۰ کمیسیون با حضور طراحان، نمایندگان

محترم دولت و کارشناسان مرکز پژوهشها مورد بحث، بررسی و تبادل نظر قرار

گرفت و کلیات به دلیل ذیل **و ۵** گردید.

اینک گزارش آن مطابق با ماده (۱۴۶) آیین‌نامه داخلی به مجلس شورای

اسلامی تقدیم می‌گردد.

رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی

عباس رجائی

دلیل رد:

طرح فوق مغایر اصل هفتاد و پنجم (۷۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

*****

شماره ۹۵/۱۱۱/۵۳۸۱

تاریخ ۱۳۹۴/۲/۱

گزارش کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی به مجلس شورای اسلامی

طرح یک فوریتی «افزایش جمعیت بهره‌مند روستایی کشور از آب شرب»

به شماره چاپ ۱۱۷۳ که با قید یک فوریت به این کمیسیون به عنوان کمیسیون

افخمی - انصاری - بهمئی - قاضی زاده هاشمی - طلا - رهبری - باقری - عباسی -
 قاضی پور - علیلو - خضری - کیایی نژاد - شیرینی علی آباد - دهدشتی -
 شجاعی کیاسری - حسینی صدر - سید عنایت اله هاشمی - آرامی -
 پور ابراهیمی داورانی - پزشکیان - مظفر - ابوالقاسم خسروی - حاجی دلیگانی -
 منصوری بیدکانی - نقوی حسینی - درویش پور - نادران - جلیلی - عثمان احمدی -
 علیرضا خسروی - سید علی طاهری - عثمانی - آشوری تازیانی - حقیقت پور -
 اسماعیلی - جمیری - منظری توکلی - محمد تقی توکلی - سید شریف حسینی -
 مصری - سید هادی حسینی - دامادی - رحمان دوست - زمانیان دهکردی -
 علیمردانی - محمد رجائی - دارایی - مروی - قائمدرحمت - سودانی -
 کوچکی نژاد ارم ساداتی - موسوی نژاد - غلام محمد زارعی - سقایی - بیرانوند -
 غضنفر آبادی - وحید احمدی - احمد توکلی - فریدونی - باهنر

عنوان طرح:

اصلاح قانون استفاده متوازن از امکانات کشور

برای ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته

ماده واحده - در متن ماده واحده قانون استفاده متوازن از امکانات کشور

برای ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته مصوب ۱۳۹۳/۷/۳۰ عبارت «فضاهای

ورزشی» بعد از عبارت «و درآمد شهرداری‌ها» اضافه شود. /ط

هیأت‌رئسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد طرح اصلاح قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه‌یافته تقدیم می‌گردد.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌گردد:

۱- سابقه تقدیم:

ماده ۱۳۴ - قبلاً تقدیم نگردیده است

- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:

با تغییر اساسی با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

پیش از انقضاء شش ماه بدون تغییر اساسی

با انقضاء شش ماه با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می‌باشد.

نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

رعایت شده است.

در طرح تقدیمی آیین‌نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است. (با نظر کارشناسی)

رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف- ماده ۱۳۱-

اول- حداقل امضاء لازم (۱۵ نفر) دارد ندارد

دوم- موضوع و عنوان مشخص دارد ندارد

سوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد ندارد

چهارم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد ندارد

ب- ماده ۱۴۲- طرح تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحده مواد متعدد مواجه با ایراد نمی‌باشد. بیش از یک موضوع می‌باشد.

۴- در اجرای بند(۴) ماده(۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:
اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.

دارد. اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می گردد.

دوم: از نظر سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

چهارم: از نظر آیین نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- طرح تقدیمی با قانون آیین نامه داخلی مجلس مغایرت ندارد.

دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ب- ماده ۱۲۲- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.

نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ج- ماده ۱۸۵- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی شود و نیاز به $\frac{2}{3}$ رای نمایندگان ندارد.
 می شود $\frac{3}{4}$ دارد.

تعداد یک برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند(۵) اصل(۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.

دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

عبارت «فضاهای ورزشی» بسیار کلی و مبهم است. پیشنهاد می شود عبارت «و ساخت، توسعه و تکمیل اماکن ورزشی» جایگزین آن شود.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراما در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می گردد:

۱- در اجرای بند (۱):

الف- درخصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض وجود ندارد
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

ب- درخصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط وجود ندارد
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسی های به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع لازم است.
 لازم نیست.

تعداد دو برگ سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری

الف- دلایل و ضرورت قانونگذاری

لازم است بعد از عبارت «و درآمد شهرداری‌ها» عبارت «و فضاهای ورزشی» الحاق گردد.

ب- سوابق قانونی

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد	متعارض	مرتبط
۱	قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۰-۱۳۹۴)	۱۳۸۹/۱۰/۲۵			
۲	قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقاء سطح مناطق کمتر توسعه یافته	۱۳۹۳/۷/۳۰			
۳	اصل چهارم و هشتم				

قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۰-۱۳۹۴) مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵

ماده ۱۸۰- در راستای تحقق اصل چهارم و هشتم (۴۸) قانون اساسی، سیاستهای کلی و جهت حصول به اهداف چشم‌انداز و به منظور استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقاء سطح مناطق کمتر توسعه یافته و تحقق پیشرفت و عدالت، دولت مکلف است در توزیع منابع عمومی و یارانه سود تسهیلات به نحوی عمل نماید که فاصله شاخص برخوردار شهریتهای با کمتر از سطح متوسط کشور در پایان برنامه چهارم در بخشهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زیر بنایی و امنیتی در هر سال برنامه حداقل ده درصد (۱۰٪) به سطح یاد شده نزدیک شود.

معادل دو درصد (۰.۲٪) از اعتبارات بودجه عمومی دولت در قالب ردیفهای مشخص برای مصارف معین در بودجه سنواری در اختیار معاونت قرار می‌گیرد تا در راستای تحقق اهداف فوق توزیع و هزینه شود.

قانون استفاده متوازن از امکانات کشور برای ارتقاء سطح مناطق کمتر توسعه یافته

ماده واحده- در راستای تحقق اصل چهارم و هشتم (۴۸) قانون اساسی و سیاست‌های کلی و جهت حصول به اهداف چشم‌انداز و به منظور استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه یافته و تحقق پیشرفت و عدالت، دولت مکلف است در توزیع منابع عمومی و یارانه سود تسهیلات به نحوی عمل نماید که فاصله شاخص برخورداری شهرستان‌های کمتر از سطح متوسط کشور در شاخصهای زیر، سالانه حداقل ده درصد (۱۰٪) به سطح متوسط کشوری نزدیک شود.

بدین منظور دولت مکلف است سه درصد (۰.۳٪) از اعتبارات بودجه عمومی دولت را در قالب ردیف مشخص تحت همین عنوان تعیین کند و طی جدولی که در آن سهم هر استان بر اساس شاخصهای نرخ بیکاری، آب شرب شهری و روستایی، آموزش و پرورش، بهداشت و درمان، بهسازی روستاها، راه و زیرساخت‌های جاده‌ای، سرانه‌های عمران شهری و درآمد شهرداری‌ها مشخص می‌گردد، در قانون بودجه درج نماید.

سهم هر شهرستان برای بهبود شاخصهای مذکور همراه با دستورالعمل توزیع پروژه‌ها و طرحهای موارد فوق، همزمان با ابلاغ اعتبارات استانی توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور به استان ابلاغ می‌شود تا با تصویب کمیته برنامه‌ریزی شهرستان به طرحها و پروژه‌های موضوع شاخصهای فوق اختصاص یابد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ سی‌ام مهرماه یکهزار و سیصد و نود و سه مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۳/۸/۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

علی لاریجانی

قانون اساسی

اصل چهارم و هشتم: در بهره برداری از منابع طبیعی و استفاده از درآمدهای ملی در سطح استانها و توزیع فعالیتهای اقتصادی میان استانها و مناطق مختلف کشور، باید تبعیض در کار نباشد، به طوری که هر منطقه فراخور نیازها و استعداد رشد خود، سرمایه و امکانات لازم در دسترس داشته باشد.

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ ۱۵۰۴

شماره ثبت ۵۸۹

دوره نهم - سال چهارم

تاریخ چاپ ۱۳۹۴/۵/۶

یک شوری

لایحه حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور

کمیسیونهای ارجاعی

اصلی: کشاورزی، آب و منابع طبیعی

فرعی: اقتصادی - انرژی - برنامه و بودجه و محاسبات -
صنایع و معادن - عمران - قضائی و حقوقی

معاونت قوانین

اداره کل تدوین قوانین

باسمه تعالی

شماره: ۵۱۱۹۲/۴۳۵۴۰

تاریخ: ۱۳۹۴/۴/۸

جناب آقای دکتر لاریجانی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه «حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور» که به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست در جلسه مورخ ۱۳۹۴/۲/۲۰ هیأت وزیران به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می‌شود.

حسن روحانی

رئیس جمهور

مقدمه (دلایل توجیهی):

تالاب‌ها در زمره ارزشمندترین زیست‌بوم‌های کشور قلمداد می‌شوند، زیستگاه‌های حیاتی و متنوعی که نقش مهمی در بقای گونه‌های بیشماری از گیاهان و جانوران وابسته به خود دارند و عدم مدیریت تالاب‌ها و ضابطه‌گذاری آنها باعث ایجاد بحران‌هایی جدی نظیر پدیده ریزگردها، آلودگی هوا، حاد شدن کم‌آبی و برهم خوردن شرایط اکولوژی تالاب می‌شود. متأسفانه تالاب‌ها به علت مجموعه‌ای از عوامل طبیعی و انسانی خسارت‌های زیادی را متحمل شده‌اند. با توجه به بحران خشکسالی، استفاده بی‌رویه از آب تالاب‌ها و زهکشی و خشک کردن اراضی باتلاقی و تبدیل آنها به اراضی کشاورزی و یا جلوگیری از انتقال آب به دریاچه‌ها و وارد شدن آسیبهای جبران‌ناپذیر به برخی از دریاچه‌ها و تالاب‌ها و به منظور رفع خلأهای قانونی موجود در حفاظت و مدیریت تالاب‌ها، لایحه زیر برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

عنوان لایحه:

حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور

ماده ۱- هرگونه بهره‌برداری و عملیات عمرانی، معدنی، صنعتی، کشاورزی، اقتصادی در بستر تالاب‌ها مستلزم رعایت ضوابط پایداری تالاب‌ها می‌باشد.

ضوابط پایداری تالاب‌ها ظرف مدت شش‌ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری وزراتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۲- اشخاص حقیقی و حقوقی متخلف از این ماده علاوه بر توقف فعالیت و جبران خسارت وارده پس از اقامه دعوی توسط سازمان حفاظت محیط زیست، حسب تشخیص مرجع قضائی به پرداخت جریمه به میزان سه تا پنج برابر خسارت وارده و در صورت تکرار علاوه بر جبران خسارت به پرداخت جریمه به میزان شش تا هشت برابر خسارت وارده محکوم می‌شوند. نحوه تعیین خسارت وارده و جرائم موضوع این ماده به پیشنهاد سازمان به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. همچنین جرائم و خسارات نقدی یادشده هر سه سال یکبار بر اساس نرخ تورم سالانه اعلامی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران توسط هیأت وزیران تعدیل می‌گردد.

تبصره- درآمدهای ناشی از اجرای وصول جرائم و خسارات موضوع این قانون طی ردیف درآمدی جداگانه که در قانون بودجه هر سال مشخص خواهد شد، به حساب خزانه واریز و معادل صددرصد (۱۰۰٪) آن با پیش‌بینی در قوانین بودجه سنواتی به منظور جبران خسارت وارده و حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌ها در اختیار صندوق ملی محیط زیست قرار می‌گیرد.

ماده ۳- سازمان حفاظت محیط زیست در اجرای این قانون، از پرداخت هزینه دادرسی معاف می‌باشد.

رئیس جمهور

هیأت‌رئسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون

تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین

در مورد لایحه حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور تقدیم می‌گردد.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌گردد:

۱- سابقه تقدیم:

ماده ۱۳۴ - قبلاً تقدیم نگردیده است

- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:

با تغییر اساسی با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

پیش از انقضاء شش ماه بدون تغییر اساسی

با انقضاء شش ماه با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می‌باشد.

نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

در لایحه تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است. (با نظر کارشناسی)

رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف- ماده ۱۳۱-

اول- موضوع و عنوان مشخص دارد
 ندارد

دوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد
 ندارد

سوم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد
 ندارد

ب- ماده ۱۳۶- امضاء مقامات مسؤول را دارد
 ندارد

ج- ماده ۱۴۲- لایحه تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحده مواجه با ایراد نمی‌باشد.
 بیش از یک موضوع مواد متعدد می‌باشد.

۴- در اجرای بند(۴) ماده(۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

لایحه تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.
 دارد. اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌گردد.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز؛

لایحه تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ندارد.
 دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

لایحه تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.
 دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

چهارم: از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- لایحه تقدیمی با قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مغایرت ندارد.
 دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- ماده ۱۲۲- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.
 نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ج- ماده ۱۸۵- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی‌شود و نیاز به $\frac{2}{3}$ رأی نمایندگان ندارد.
 می‌شود $\frac{3}{4}$ دارد.

تعداد... اظهارنظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیرکل تدوین قوانین

۵- لایحه تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند(۵) اصل(۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
 دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراما در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌گردد:

۱- در اجرای بند (۱):

الف- درخصوص لایحه تقدیمی قوانین متعارض وجود ندارد
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- درخصوص لایحه تقدیمی قوانین مرتبط وجود ندارد
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسی‌های به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع لازم است.
 لازم نیست.

تعداد شانزده برگ سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین
سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری

الف- دلایل و ضرورت قانونگذاری

ماده (۱) لایحه مذکور نیازمند تعریف کلمه «تالاب‌ها» می‌باشد.

ب- سوابق قانونی

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد	متعارض	مرتبط
	قانون کنوانسیون مربوط به تالابهای بین‌المللی و تالابهای زیستگاه پرندگان آبی با اصلاحات و الحاقات بعدی	۱۳۵۲/۱۲/۲۸	کل مواد		
۲	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اصلاحی کنوانسیون مربوط به تالابهای مهم بین‌المللی بویژه تالابهای زیستگاه پرندگان آبی (کنوانسیون رامسر)	۱۳۶۴/۰۳/۱۴	کل مواد		
۳	آیین‌نامه نحوه حفاظت، احیاء و مدیریت تالابهای کشور	۱۳۹۴/۲/۲۰	کل مواد		

**قانون کنوانسیون مربوط به تالابهای بین المللی و تالابهای زیستگاه پرندگان آبی مصوب ۱۳۵۲/۱۲/۲۸
با اصلاحات و الحاقات بعدی**

ماده واحده - کنوانسیون مربوط به تالابهای مهم بین المللی بخصوص تالابهای زیستگاه پرندگان آبی مشتمل بر یک مقدمه و دوازده ماده که از تاریخ ۲۱ تیر ۱۳۵۱ (۱۲ ژوئیه ۱۹۷۲) برای امضای دول مفتوح بوده و در تاریخ ۴ شهریور ماه ۱۳۵۱ (۲۶ اوت ۱۹۷۲) از طرف نماینده ایران در پاریس به امضاء رسیده است تصویب و اجازه تسلیم اسناد تصویب آن داده میشود.

قانون فوق مشتمل بر یک ماده و متن کنوانسیون ضمیمه پس از تصویب مجلس سنا در تاریخ روز دوشنبه ۱۳۵۲/۱۱/۸، که در جلسه روز سه شنبه بیست و هشتم اسفند ماه یکهزار و سیصد و پنجاه و دو شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

کنوانسیون راجع به تالابهای مهم بین المللی بخصوص تالابهای زیستگاه پرندگان آبی

طرف های متعاقد.

با علم به همبستگی انسان با محیط زیست خود.

با توجه بفعل و انفعالات اساسی اکولوژیک تالابها بعنوان تنظیم کننده رژیم آبها و بعنوان محل رشد نباتات بومی و زیستگاه حیوانات مخصوص باین مناطق بالاخص پرندگان آبی.
با اعتقاد باینکه تالابها از نظر اقتصادی و فرهنگی و علمی و تفریحی منبع پرارزشی است که انهدام آنها جبران ناپذیر است.

با تمایل به جلوگیری از تجاوز تدریجی به این تالابها و انهدام آنها در زمان حاضر و در آینده با علم به اینکه پرندگان آبی طی مهاجرتهاى فصلی ممکن است از مرز کشورها عبور نمایند و بدین لحاظ باید به عنوان یک منبع بین المللی تلقی گردند.

با اطمینان باینکه حفظ و حراست تالابها و نباتات و حیوانات آن ممکن است با توأم نمودن سیاستهای ملی واقع بینانه با اقدامات بین المللی هم آهنگ تأمین گردد.

نسبت به مقررات زیر توافق نمودند:

ماده ۱ -

۱ - از لحاظ کنوانسیون حاضر تالابها شامل مردابها و باتلاقها و لجن زارها یا آبهای طبیعی یا مصنوعی اعم از دائمی یا موقت است که آبهای شیرین - تلخ یا شور در آن به صورت راکد یا جاری یافت شود - از آن جمله است آبهای دریا که عمق آنها در پائین ترین نقطه جزر از شش متر تجاوز ننماید.

۲ - از لحاظ کنوانسیون حاضر پرندگان آبی پرندگانی هستند که از نظر اکولوژی با تالابها پیوستگی

دارند.

ماده ۲ -

۱ - هر یک از طرفهای متعاقد مکلف است تالابهای حائز اهمیت سرزمین خود را که باید در فهرست تالابهای مهم بین المللی (که ذیلا «فهرست» نامیده میشود) درج شود تعیین نماید. لیست مزبور در دفتری که بموجب ماده ۸ تأسیس میشود نگهداری خواهد شد. حدود هر یک از تالابها باید بطور دقیق مشخص گردیده و در نقشه ای ترسیم شود. حدود مزبور ممکن است شامل مناطق ساحلی و یا کرانه های مجاور تالابها و جزیره ها و یا قسمتهائی از آب دریا که در تالابها محاط بوده و عمق آنها در پائین ترین نقطه جزر بالاتر از شش متر است باشد. بالاخص هنگامیکه این تالابها و جزیره ها و یا آبهای دریا از نظر محل زیست پرندگان آبرزی حائز اهمیت است.

۲ - تالابهایی که در فهرست درج خواهد شد باید بر اساس اهمیت بین المللی آنها از نظر اکولوژی - گیاه شناسی - حیوان شناسی - دریاچه شناسی و آب شناسی انتخاب گردد. تالابهایی که برای زیست پرندگان آبرزی در تمام فصول حائز اهمیت است در آغاز فهرست درج خواهد شد.

۳ - درج یک تالاب در فهرست به حقوق محفوظه حاکمیت طرف متعاهدی که تالاب در سرزمین او واقع شده لطمه ای وارد نخواهد ساخت.

۴ - هر یک از طرفهای متعاقد بهنگام امضاء و تودیع اسناد تصویب کنوانسیون یا الحاق به آن طبق مقررات - - ماده ۹ - لاقبل یک تالاب را که باید نام آن در فهرست درج شود - تعیین خواهد کرد.

۵ - طرفهای متعاقد حق خواهند داشت تالابهای دیگری را که در سرزمینشان واقع است بفهرست اضافه نموده یا وسعت تالابهای مندرج در فهرست را افزایش دهند و یا بعلل فوری که متضمن منافع ملی است تالابهایی را از فهرست حذف نمایند و یا وسعت تالابهای مندرج در فهرست را محدود نمایند. طرفین در اسرع وقت ممکن این تغییرات را بااطلاع سازمان یا دولتی که مسئولیت وظائف دفتر دائمی موضوع ماده ۹ باو محول گردیده است خواهند رسانید.

۶ - هر یک از طرفهای متعاقد مسئولیتهای خود را در زمینه بین المللی جهت حفظ و حراست و مراقبت و بهره برداری صحیح از پرندگان آبرزی مهاجر چه از نظر تعیین تالابهای واقع در سرزمین خود که باید در فهرست درج شود و چه از نظر اعمال حق خود نسبت به تغییر دادن مندرجات فهرست مورد توجه قرار خواهد داد.

ماده ۳ -

۱ - طرفهای متعاقد موظف هستند نقشه های اصلاحی تالابها را بنحوی تنظیم نموده و بمورد اجرا گذارند که حفظ و حراست تالابهای مندرج در فهرست و حتی المقدور بهره برداری صحیح از آنها را

در سرزمین خود تسهیل نمایند.

۲ - هر یک از طرفهای متعاقد تدابیر لازم را جهت کسب اطلاع در اسرع وقت ممکن از تغییرات شرایط اکولوژی که بر اثر تحولات تکنولوژیک آلودگی یا سایر تصرفات انسانی در تالابهای واقع در سرزمین خود و مندرج در فهرست پدید آمده یا در شرف پدید آمدن میباشد و یا وقوع آن امکان پذیر است اتخاذ خواهد نمود.

اطلاعات مربوط باین نوع تغییرات بلافاصله در اختیار سازمان یا دولتی که مسئول امور دفتر دائمی مذکور در ماده ۸ میباشد قرار خواهد گرفت.

ماده ۴ -

۱ - هر یک از طرفهای متعاقد تسهیلات لازم جهت حفاظت تالابها و پرندگان آبی را با ایجاد قرقهای طبیعی در منطقه تالابها اعم از اینکه در فهرست درج شده و یا نشده باشد فراهم و بنحو مقتضی از آنها نگهداری خواهد کرد.

۲ - هر گاه یکی از طرفهای متعاقد در مواردی که منافع ملی او فوراً ایجاب میکند تالابی را که در فهرست درج شده است حذف نماید و یا وسعت آنرا کاهش دهد مکلف است تا حد امکان کمبود حاصله در این تالابها را جبران و بالخصوص قرقهای طبیعی دیگری را بمیزانی معادل با محل زیست قبلی برای پرندگان آبی و حمایت از آنها در همان منطقه یا در محل دیگر ایجاد نماید.

۳ - طرفهای متعاقد تحقیق و مبادله اطلاعات و نشریات مربوط بتالابها و نباتات و حیوانات بومی آنرا تشویق خواهند نمود.

۴ - طرفهای متعاقد با اعمال مدیریت صحیح کوشش خواهند نمود تعداد پرندگان آبی را در تالابهای مربوطه افزایش دهند.

۵ - طرفهای متعاقد تدابیر لازم را جهت تربیت پرسنل ذیصلاحیت بمنظور تحقیق در امور تالابها و اداره و حفاظت آنها اتخاذ خواهند نمود.

۵ - طرفهای متعاقد درباره اجرای وظائف ناشی از کنوانسیون حاضر بالخصوص در مورد تالابیکه در سرزمینهای بیش از یکطرف متعاقد واقع است و یا در موردیکه یک حوضچه آب بین چند طرف متعاقد تقسیم شده است با یکدیگر مشورت خواهند نمود. در عین حال طرفهای متعاقد در زمینه هم آهنگ نمودن و حمایت مجدانه از سیاست و مقررات فعلی و آتی خود مربوط بحفظ و حراست تالابها و نباتات و حیوانات بومی آنها اهتمام خواهند نمود.

ماده ۶ -

۱ - به منظور بررسی و پیشرفت اجرای این کنوانسیون، کنفرانسی از طرف های متعاقد تشکیل خواهد شد. دفتری که در بند (۱) ماده (۸) به آن اشاره شده، جلسات عادی کنفرانس طرفهای متعاقد را در

فواصل زمانی که بیش از سه سال نباشد، مگر آنکه کنفرانس بگونه دیگری تصمیم بگیرد و جلسات فوق العاده را بنا به درخواست کتبی حداقل یک سوم طرفهای متعاقد تشکیل خواهد داد. در هر جلسه عادی کنفرانس طرفهای متعاقد، زمان و محل تشکیل جلسه عادی آینده تعیین خواهد شد.

۲ - کنفرانس طرفهای متعاقد صلاحیت دار تا:

الف - در مورد اجرای این کنوانسیون به بحث پردازد.

ب - در مورد ضمانت و تغییرات «فهرست» به مذاکره پردازد.

ج - اطلاعات مربوط به تغییرات اکولوژیک تالابهای مندرج در «فهرست» را که مطابق با بند (۲) ماده (۳) تهیه گردیده، مورد بررسی قرار دهد.

د - به طرفهای متعاقد در مورد حفاظت، مدیریت و استفاده معقول از تالابها و گیاهان و جانوران آنها توصیه عام یا خاص ارائه نماید.

ه - تهیه گزارش ها و آمارهایی در ارتباط با موضوعاتی که اساساً جنبه بین المللی داشته و به تالابها مربوط هستند، را از ارگانهای ذیربط بین المللی درخواست نماید.

و - توصیه ها و قطعنامه های دیگر را به منظور کارکرد بیشتر کنوانسیون ارائه نماید.

۳- طرفهای متعاقد بایستی از آگاهی مسئولان مدیریت تالابها در کلیه سطوح از توصیه های ارائه شده در کنفرانسهای مربوط به حفاظت، مدیریت و استفاده معقول از تالابها و گیاهان و جانوران آنها مطمئن گردند.

۴- کنفرانس طرفهای متعاقد نحوه عمل هر یک از جلسات خود را تعیین خواهد کرد.

۵ - کنفرانس طرفهای متعاقد مقررات مالی این کنوانسیون را تعیین و تحت بررسی قرار خواهد داد. کنفرانس در هر یک از جلسات عادی خود، بودجه دوره مالی آینده را با اکثریت دو سوم آرای طرفهای متعاقد حاضر در جلسه تصویب خواهد نمود.

۶ - هر یک از طرفهای متعاقد بر طبق میزان سهمیه ها که به اتفاق آرای طرفهای متعاقد حاضر در یکی از جلسات کنفرانس عادی طرفهای متعاقد تعیین گردیده در تأمین بودجه سهم خواهد شد.

ماده ۷ - (اصلاحی ۱۳۷۲/۱۲/۰۴)

۱ - نمایندگان طرفهای متعاقد در این کنفرانسها افرادی هستند که به دلیل دانش و تجربه کسب شده در زمینه های علمی، اداری یا سایر زمینه های مناسب، کارشناس تالابها یا پرندگان آبی می باشند.

۲ - هر یک از طرفهای متعاقد شرکت کننده در کنفرانس دارای یک رأی است. توصیه ها، قطعنامه ها و تصمیمات با اکثریت مطلق آرای طرفهای متعاقد حاضر در کنفرانس تصویب خواهد شد مگر آن که در این کنوانسیون بگونه دیگری مقرر شده باشد.

۱ - اتحادیه بین المللی برای حفظ و حراست طبیعت و منابع طبیعی امور دفتر دائمی را بموجب مفاد این کنوانسیون و تا زمانیکه یک سازمان دیگر یا یک دولت با اکثریت ۳/۲ آراء کلیه طرفهای متعاقد برای تصدیق آن تعیین نشده است بعهده خواهد گرفت.

۲ - اهم وظایف دفتر دائمی عبارتست از:

الف - اعطای کمک برای دعوت و تشکیل کنفرانس موضوع ماده ۶.

ب - تهیه فهرست تالابهای مهم بین المللی و کسب اطلاعات از طرفهای متعاقد طبق بند ۵ ماده ۲ در مورد افزایش و توسعه و حذف یا محدود کردن تالابهای مندرج در فهرست.

ج - کسب اطلاعات پیش بینی شده - طبق بند ۲ ماده ۳ از طرفهای متعاقد در مورد نوع تغییرات شرایط اکولوژی تالابهای مندرج در فهرست.

د - ارائه اطلاعات بکلیه طرفهای متعاقد درباره هر گونه تغییرات وارده در فهرست و یا در خصوصیات تالابهای مندرج در آن و اخذ تدابیر لازم بمنظور طرح این مسائل در کنفرانس آینده.

ه - ارائه توصیه های کنفرانسها بطرفهای متعاقد ذینفع در مورد تغییرات وارده در فهرست و در خصوصیات تالابهای مندرج در آن.

ماده ۹ - -

۱ - کنوانسیون برای مدت نامحدود جهت امضاء مفتوح خواهد بود.

۲ - هر یک از اعضای سازمان ملل متحد و یا هر یک از سازمانهای تخصصی آن یا آژانس بین المللی نیروی اتمی و یا اعضای که بدیوان بین المللی دادگستری ملحق شده اند میتوانند با احراز هر یک از شرایط ذیل طرف متعاقد این کنوانسیون واقع گردند:

الف - امضای کنوانسیون بدون قید تصویب.

ب - امضای کنوانسیون با قید تصویب و انجام این قید.

ج - الحاق به کنوانسیون.

۳ - تصویب یا الحاق از طریق تودیع اسناد تصویب یا الحاق نزد مدیر کل یونسکو که ذیلاً «نگهدارنده» خوانده میشود انجام خواهد شد.

ماده ۱۰ - -

۱ - کنوانسیون چهار ماه پس از اینکه هفت دولت طبق مقررات بند ۲ ماده ۹ طرف متعاقد آن گردیدند لازم الاجراء خواهد شد.

۲ - سپس کنوانسیون نسبت بهر یک از طرفهای متعاقد چهار ماه پس از امضای بدون شرط تصویب آن یا تودیع اسناد تصویب یا الحاق لازم الاجراء خواهد شد.

ماده ۱۰ مکرر - (الحاقی ۱۳۶۴/۰۳/۱۴)

۱ - این کنوانسیون را میتوان در اجلاس طرفهای متعاقد بمنظور اصلاح آن بر طبق این ماده اصلاح کرد.

۲ - هر یک از طرفهای متعاقد میتوانند پیشنهاد اصلاح کنوانسیون را بدهند.

۴ - متن هر اصلاحیه پیشنهادی و دلایل آن به اطلاع سازمان یا دولتی که طبق کنوانسیون عهده دار انجام وظائف دفتر دائمی می باشد (و از این به بعد دفتر نامیده میشود) رسانیده شده و دفتر مزبور نیز فوراً آنرا به کلیه طرفهای متعاقد ابلاغ خواهد کرد. طرفهای متعاقد در ظرف سه ماه از تاریخ اعلام اصلاحات به آنها توسط دفتر، نظرات خود را در مورد متن (اصلاحی) جهت دفتر مذکور ارسال خواهند داشت. دفتر بلافاصله بعد از آخرین روز تسلیم نظرات، کلیه نظرات ارسال شده تا آن تاریخ را جهت طرفهای متعاقد خواهد فرستاد.

۵ - اصلاحات با اکثریت دو سوم آراء طرفهای متعاقد حاضر و رأی دهنده به تصویب خواهد رسید.

۶ - هر اصلاحیه تصویب شده در مورد طرفهای متعاقدی که آنرا بپذیرند از نخستین روز چهارمین ماه پس از تاریخی که دو سوم طرفهای متعاقد اسناد پذیرش خود را به مرجع نگهدارنده تسلیم نموده اند - لازم الاجراء خواهد شد. برای هر طرف متعاقدی که سند پذیرش خود را پس از تاریخ تودیع اسناد پذیرش از سوی دو سوم طرفهای متعاقد، تسلیم نماید، اصلاحیه از نخستین روز چهارمین ماه متعاقب تاریخ تسلیم سند پذیرش آن طرف لازم الاجراء خواهد گردید.

ماده ۱۱ -

۱ - مدت اعتبار کنوانسیون نامحدود است.

۲ - هر یک از طرفهای متعاقد میتوانند پنجسال پس از تاریخی که کنوانسیون نسبت بآن طرف متعاقد لازم الاجراء شده است با تسلیم اطلاعیه ای بسازمان نگهدارنده کنوانسیون را فسخ نمایند. این فسخ چهار ماه پس از تاریخ وصول اطلاعیه توسط سازمان نگهدارنده نافذ خواهد بود.

ماده ۱۲ -

۱ - سازمان نگهدارنده در اسرع وقت ممکن - اطلاعات ذیل را بکلیه دولتهائی که کنوانسیون را امضاء نموده یا بآن ملحق شده اند اعلام خواهد نمود:

الف - امضای کنوانسیون.

ب - تودیع اسناد تصویب کنوانسیون.

ج - تودیع اسناد الحاق بکنوانسیون.

د - تاریخ لازم الاجراء شدن کنوانسیون.

ه - اطلاعیه های مربوط بفسخ کنوانسیون.

۲ - پس از لازم الاجراء شدن کنوانسیون سازمان نگهدارنده آنرا طبق اصل ۱۰۲ منشور سازمان ملل در دبیرخانه سازمان ملل به ثبت خواهد رسانید.

بنا بمراتب امضاء کنندگان زیر که دارای اختیارات لازم میباشند کنوانسیون حاضر را امضاء نمودند.

کنوانسیون در یک نسخه اصلی بزبانهای انگلیسی - آلمانی - فرانسه و روسی که در مورد اختلاف نظر در تفسیر کلیه متون متساویاً معتبر خواهند بود نزد سازمان نگهدارنده سپرده خواهد شد.

سازمان مذکور رونوشت های مصدق آنرا بکلیه طرفهای متعاقد تسلیم خواهد نمود.

کنوانسیون فوق مشتمل بر یک مقدمه و دوازده ماده منضم بقانون کنوانسیون مربوط بتالابهای بین المللی و تالابهای زیستگاه پرندگان آبرزی میباشد.

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اصلاحی کنوانسیون مربوط به تالابهای مهم بین المللی

بویژه تالابهای زیستگاه پرندگان آبرزی (کنوانسیون رامسر) مصوب ۱۳۶۴/۰۳/۱۴

ماده واحده - پروتکل اصلاحی کنوانسیون مربوط به تالابهای مهم بین المللی بویژه تالابهای زیستگاه پرندگان آبرزی (کنوانسیون رامسر) مشتمل بر ۷ ماده بشرح پیوست تصویب و اجازه الحاق دولت به آن داده میشود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و پروتکل اصلاحی و یک ضمیمه در جلسه روز سه شنبه چهاردهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و شصت و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۲۵/۳/۱۳۶۴ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی

پروتکل اصلاحی کنوانسیون تالابهای مهم بین المللی بویژه تالابهای زیستگاه پرندگان آبرزی

طرفهای متعاقد:

با در نظر گرفتن اینکه برای اجرای مؤثر کنوانسیون تالابهای مهم بین المللی بویژه تالابهای زیستگاه پرندگان آبرزی که در تاریخ سیزدهم بهمن ماه ۱۳۴۹ هجری شمسی برابر با پنجم ذی الحجه ۱۳۹۰ هجری قمری مطابق با دوم فوریه ۱۹۷۱ میلادی در رامسر به امضاء رسید (و از این به بعد کنوانسیون نامیده خواهد شد) افزایش تعداد طرفهای متعاقد ضروری میباشد.

با آگاهی از این که افزودن برگردانهای زبانهای معتبر موجب تسهیل شرکت گسترده تر در کنوانسیون میباشد. نظر به اینکه در متن کنوانسیون آئین اصلاحی آن ملحوظ نگردیده و بدین جهت اصلاح متن را در صورت لزوم دشوار میسازد، بشرح زیر موافقت نمودند:

ماده ۱ - ماده ذیل بین ماده ۱۰ و ماده ۱۱ کنوانسیون گنجانده خواهد شد.

ماده ۱۰ مکرر -

۱ - این کنوانسیون را میتوان در اجلاس طرفهای متعاقد بمنظور اصلاح آن بر طبق این ماده - اصلاح کرد.

۲ - هر یک از طرفهای متعاقد میتوانند پیشنهاد اصلاح کنوانسیون را بدهند.

۳ - متن هر اصلاحیه پیشنهادی و دلایل آن به اطلاع سازمان یا دولتی که طبق کنوانسیون عهده دار انجام وظایف دفتر دائمی می‌باشد (و از این ببعد دفتر نامیده میشود) رسانیده شده و دفتر مزبور نیز فوراً آنرا به کلیه طرفهای متعاقد ابلاغ خواهد کرد. طرفهای متعاقد در ظرف سه ماه از تاریخ اعلام اصلاحات به آنها توسط دفتر، نظرات خود را در مورد متن (اصلاحی) جهت دفتر مذکور ارسال خواهند داشت. دفتر بلافاصله بعد از آخرین روز تسلیم نظرات، کلیه نظرات ارسال شده تا آن تاریخ را جهت طرفهای متعاقد خواهد فرستاد.

۴ - اجلاس طرفهای متعاقد جهت بررسی اصلاحیه اعلام شده بر طبق بند ۳ از سوی دفتر و بنا به درخواست کتبی یکسوم طرفهای متعاقد تشکیل خواهد شد. دفتر در مورد زمان و محل برگزاری این اجلاس با طرفهای متعاقد به تبادل نظر خواهد پرداخت.

۵ - اصلاحات با اکثریت دو سوم آراء طرفهای متعاقد حاضر و رأی دهنده به تصویب خواهد رسید.

۶ - هر اصلاحیه تصویب شده در مورد طرفهای متعاقدی که آنرا بپذیرند از نخستین روز چهارمین ماه پس از تاریخی که دو سوم طرفهای متعاقد اسناد پذیرش خود را به مرجع نگهدارنده تسلیم نموده اند - لازم‌الاجراء خواهد شد. برای هر طرف متعاقدی که سند پذیرش خود را پس از تاریخ تودیع اسناد پذیرش از سوی دو سوم طرفهای متعاقد، تسلیم نماید، اصلاحیه از نخستین روز چهارمین ماه متعاقب تاریخ تسلیم سند پذیرش آن طرف لازم‌الاجراء خواهد گردید.

ماده ۲ - در شهادتنامه متعاقب ماده ۱۲ کنوانسیون، عبارت «در صورت هر گونه تباین، متن انگلیسی معتبر خواهد بود» حذف گردیده و بجای آن عبارت «کلیه متون متساویاً معتبر خواهند بود» گنجانده خواهد شد.

ماده ۳ - متن تجدید نظر شده نسخه اصلی کنوانسیون به زبان فرانسه، در پیوست این پروتکل نقل شده است.

ماده ۴ - این پروتکل از تاریخ دوازدهم آذر ماه ۱۳۶۱ هجری شمسی برابر با هفدهم صفر ۱۴۰۳ هجری قمری مطابق با سوم دسامبر ۱۹۸۲ میلادی در مقر سازمان تربیتی و علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) در پاریس برای امضاء مفتوح خواهد بود.

ماده ۵

۱ - هر دولت مذکور در بند ۲ ماده ۹ کنوانسیون میتواند از طریق ذیل به شمار طرفهای متعاقد این پروتکل بیبندد.

الف - امضاء کنوانسیون بدون شرط تصویب، پذیرش یا قبول.

ب - امضای موکول بتصویب، پذیرش یا قبول که متعاقب آن صورت گیرد.

ج - الحاق.

۲ - تصویب، پذیرش، قبول یا الحاق از طریق تسلیم سند تصویب، پذیرش، قبول یا الحاق نزد مدیر کل سازمان تربیتی و علمی و فرهنگی ملل متحد (که از این پس «مرجع نگهدارنده» نامیده خواهد شد) صورت خواهد گرفت.

۳ - هر دولتی که پس از لازم الاجراء شدن این پروتکل در شمار طرفهای متعاقد کنوانسیون درآید - بمنزله یکی از طرفهای متعاقد کنوانسیون بصورت اصلاح شده توسط این پروتکل تلقی خواهد شد مگر آنکه بهنگام امضاء یا تودیع سند موضوع ماده ۹ کنوانسیون نظر دیگری ابراز نموده باشد.

۴ - هر دولتی که بدون ظرفیت در کنوانسیون در شمار طرفهای متعاقد این پروتکل در آید - از تاریخ لازم الاجراء شدن این پروتکل نسبت به آن دولت در زمره طرفهای متعاقد کنوانسیون بصورت اصلاح شده توسط پروتکل حاضر تلقی خواهد شد.

ماده ۶ -

۱ - این پروتکل از نخستین روز چهارمین ماه پس از تاریخی که دو سوم دولی که در روز افتتاح این پروتکل برای امضاء جزو طرفهای متعاقد کنوانسیون محسوب میشده اند - پروتکل را بدون شرط تصویب، پذیرش یا قبول امضاء و یا به تودیع سند تصویب، پذیرش یا قبول یا الحاق مبادرت نمایند لازم الاجراء خواهد گردید.

۲ - در خصوص هر دولتی که به شیوه مذکور در بندهای ۱ و ۲ ماده ۵ فوق الاشعار و پس از لازم الاجراء شدن پروتکل بصورت یکی از طرفهای متعاقد آن در آید پروتکل حاضر از تاریخ امضای بدون شرط تصویب، پذیرش یا قبول و یا تصویب، پذیرش، قبول یا الحاق توسط دولت مزبور - لازم الاجراء خواهد گردید.

۳ - در خصوص هر دولتی که به شیوه مذکور در بندهای ۱ و ۲ ماده ۵ فوق الاشعار در برهه زمانی بین تاریخ مفتوح شدن این پروتکل برای امضاء و تاریخ لازم الاجراء شدن آن - به شمار طرفهای متعاقد این پروتکل بیبندد - پروتکل حاضر از تاریخ تعیین شده در بند ۱ فوق لازم الاجراء خواهد شد.

ماده ۷ -

۱ - نسخه اصلی این پروتکل که بزبانهای انگلیسی و فرانسه بوده و هر دو متن متساویاً معتبر می باشند به مرجع نگهدارنده تسلیم خواهد شد. مرجع نگهدارنده نسخ گواهی شده هر یک از این دو متن را

جهت کلیه دولی که این پروتکل را امضاء یا اسناد الحاق آنرا تودیع نموده اند - ارسال خواهد کرد.
۲ - مرجع نگهدارنده در اسرع وقت ممکنه مراتب زیر را به کلیه طرفهای متعاقد کنوانسیون و کلیه دولی که پروتکل حاضر را امضاء نموده یا بدان ملحق شده اند اطلاع خواهد داد:
الف - امضاءکنندگان پروتکل.

ب - تودیع اسناد تصویب، پذیرش یا قبول این پروتکل.

ج - تسلیم اسناد الحاق به این پروتکل.

د - تاریخ لازم الاجراء شدن این پروتکل.

۳ - پس از لازم الاجراء شدن پروتکل حاضر، مرجع نگهدارنده آنرا طبق ماده ۱۰۲ منشور ملل متحد نزد دبیر خانه سازمان ملل به ثبت خواهد رسانید.
بنا به مراتب فوق، امضاءکنندگان زیر که دارای اختیارات لازم جهت امضاء میباشند پروتکل حاضر را امضاء نمودند:

تنظیم شده در پاریس به تاریخ دوازدهم آذر ماه ۱۳۶۱ هجری شمسی برابر با هفدهم صفر ۱۴۰۳ هجری قمری مطابق با سوم دسامبر ۱۹۸۲ میلادی.

ضمیمه

متن اصلاح شده نسخه اصلی فرانسه کنوانسیون راجع به تالابهای مهم بین المللی بخصوص تالابهای زیستگاه

پرندگان آبی

طرفهای متعاقد با علم به همبستگی انسان با محیط زیست خود.

با توجه به فعل و انفعالات اساسی اکولوژیک تالابها بعنوان تنظیم کننده رژیم آبها و بعنوان محل رشد نباتات بومی و زیستگاه حیوانات مخصوص باین مناطق بالانحص پرندگان آبی.

با اعتقاد به اینکه تالابها از نظر اقتصادی و فرهنگی و علمی و تفریحی منبع پر ارزشی است که انهدام آنها جبران ناپذیر است.

با تمایل به جلوگیری از تجاوز تدریجی به این تالابها و انهدام آنها در زمان حاضر و در آینده با علم به اینکه پرندگان آبی طی مهاجرتها فصلی ممکن است از مرز کشورها عبور نمایند و بدین لحاظ باید بعنوان یک منبع بین المللی تلقی گردند.

با اطمینان به اینکه حفظ و حراست تالابها و نباتات و حیوانات آن ممکن است با توأم نمودن سیاستهای ملی واقع بینانه با اقدامات بین المللی هم آهنگ تأمین گردد.

نسبت به مقررات زیر توافق نمودند:

ماده ۱ -

۱ - از لحاظ کنوانسیون حاضر تالابها شامل مردابها و باتلاقها و لجن زارها یا آبهای طبیعی یا مصنوعی

اعم از دائمی یا موقت است که آبهای شیرین - تلخ یا شور در آن بصورت راکد یا جاری یافت شود - از آن جمله است آبهای دریا که عمق آنها در پائین ترین نقطه جزر از شش متر تجاوز ننماید.

۲ - از لحاظ کنوانسیون حاضر پرندگان آبی پرندگانی هستند که از نظر اکولوژی با تالابها پیوستگی دارند.

ماده ۲ -

۱ - هر یک از طرفهای متعاقد مکلف است تالابهای حائز اهمیت سرزمین خود را که باید در فهرست تالابهای مهم بین المللی (که ذیلاً «فهرست» نامیده میشود) درج شود تعیین نماید. لیست مزبور در دفتری که بموجب ماده ۸ تأسیس میشود نگهداری خواهد شد. حدود هر یک از تالابها باید بطور دقیق مشخص گردیده و در نقشه ای ترسیم شود. حدود مزبور ممکن است شامل مناطق ساحلی و یا کرانه های مجاور تالابها و جزیره ها و یا قسمتهائی از آب دریا که در تالابها محاط بوده و عمق آنها در پائین ترین نقطه جزر بالاتر از شش متر است باشد بالاخص هنگامیکه این تالابها و جزیره ها و یا آبهای دریا از نظر محل زیست پرندگان آبی حائز اهمیت است.

۲ - تالابهایی که در فهرست درج خواهد شد باید بر اساس اهمیت بین المللی آنها از نظر اکولوژی - گیاه شناسی - حیوان شناسی - دریاچه شناسی و آب شناسی انتخاب گردد. تالابهایی که برای زیست پرندگان آبی در تمام فصول حائز اهمیت است در آغاز فهرست درج خواهد شد.

۳ - درج یک تالاب در فهرست به حقوق محفوظه حاکمیت طرف متعاقدی که تالاب در سرزمین او واقع شده لطمه ای وارد نخواهد ساخت.

۴ - هر یک از طرفهای متعاقد بهنگام امضاء و تودیع اسناد تصویب کنوانسیون یا الحاق به آن - طبق مقررات ماده ۹ - لاقلاً یک تالاب را که باید نام آن در فهرست درج شود - تعیین خواهد کرد.

۵ - طرفهای متعاقد حق خواهند داشت تالابهای دیگری را که در سرزمینشان واقع است به فهرست اضافه نموده یا وسعت تالابهای مندرج در فهرست را افزایش دهند و یا بعلل فوری که متضمن منافع ملی است تالابهایی را از فهرست حذف نمایند و یا وسعت تالابهای مندرج در فهرست را محدود نمایند. طرفین در اسرع وقت ممکن این تغییرات را به اطلاع سازمان یا دولتی که مسئولیت وظایف دفتر دائمی موضوع ماده ۹ به او محول است خواهند رسانید.

۶ - هر یک از طرفهای متعاقد مسئولیت های خود را در زمینه بین المللی جهت حفظ و حراست و مراقبت و بهره برداری صحیح از پرندگان آبی مهاجر چه از نظر تعیین تالابهای واقع در سرزمین خود که باید در فهرست درج شود و چه از نظر اعمال حق خود نسبت به تغییر دادن مندرجات فهرست مورد توجه قرار خواهد داد.

ماده ۳ -

۱ - طرفهای متعاقد موظف هستند نقشه های اصلاحی تالابها به نحوی تنظیم نموده و به مورد اجرا گذارند که حفظ و حراست تالابهای مندرج در فهرست و حتی المقدور بهره برداری صحیح از آنها را در سرزمین خود تسهیل نماید.

۲ - هر یک از طرفهای متعاقد تدابیر لازم را جهت کسب اطلاع در اسرع وقت ممکن از تغییرات شرایط اکولوژی که بر اثر تحولات تکنولوژیک آلودگی یا سایر تصرفات انسانی در تالابهای واقع در سرزمین خود و مندرج در فهرست پدید آمده یا در شرف پدید آمدن میباشد و یا وقوع آن امکان پذیر است اتخاذ خواهد نمود.

اطلاعات مربوط به این نوع تغییرات بلافاصله در اختیار سازمان یا دولتی که مسئول امور دفتر دائمی مذکور در ماده ۸ میباشد قرار خواهد گرفت.

ماده ۴ -

۱ - هر یک از طرفهای متعاقد تسهیلات لازم جهت حفاظت تالابها و پرندگان آبی را با ایجاد قرق های طبیعی در منطقه تالابها اعم از اینکه در فهرست درج شده و یا نشده باشند فراهم و به نحو مقتضی از آنها نگهداری خواهد کرد.

۲ - هر گاه یکی از طرفهای متعاقد در مواردیکه منافع ملی او فوراً ایجاب میکند تالابی را که در فهرست درج شده است حذف نماید و یا وسعت آنرا کاهش دهد مکلف است تا حد امکان کمبود حاصله در این تالابها را جبران و بالخصوص قرق های طبیعی دیگری را به میزانی معادل با محل زیست قبلی برای پرندگان آبی و حمایت از آنها در همان منطقه یا در محل دیگر ایجاد نماید.

۳ - طرفهای متعاقد تحقیق و مبادله اطلاعات و نشریات مربوط به تالابها و نباتات و حیوانات بومی آنرا تشویق خواهند نمود.

۴ - طرفهای متعاقد با اعمال مدیریت صحیح کوشش خواهند نمود تعداد پرندگان آبی را در تالابهای مربوطه افزایش دهند.

۵ - طرفهای متعاقد تدابیر لازم جهت تربیت پرسنل ذیصلاحیت بمنظور تحقیق در امور تالابها و اداره و حفاظت آنها اتخاذ خواهند نمود.

ماده ۵ - طرفهای متعاقد درباره اجرای وظایف ناشی از کنوانسیون حاضر بالاخص در مورد تالابیکه در سرزمینهای بیش از یکطرف متعاقد واقع است و یا در موردیکه یک حوضچه آب بین چند طرف متعاقد تقسیم شده است با یکدیگر مشورت خواهند نمود. در عین حال طرفهای متعاقد در زمینه هم آهنگ نمودن و حمایت مجدانه از سیاست و مقررات فعلی و آتی خود مربوط به حفظ و حراست تالابها و نباتات و حیوانات بومی آنها اهتمام خواهند نمود.

ماده ۶ -

۱ - در موارد ضروری طرفهای متعاقد کنفرانسهای درباره حفظ و حراست تالابها و پرندگان آبی تشکیل خواهند داد.

۲ - این کنفرانسها جنبه مشورتی داشته و بالاخص در موارد ذیل صلاحیت خواهند داشت:

الف - بحث در مورد نحوه اجرای کنوانسیون.

ب - بحث در مورد اضافات و تغییراتی که باید در فهرست منظور گردد.

ج - بررسی اطلاعاتی که طبق بند ۲ ماده ۳ راجع به تغییرات وارده در شرایط اکولوژی تالابهای مندرج در فهرست تسلیم شده است.

د - ارائه توصیه های عام یا خاص به طرفهای متعاقد در مورد حفاظت و اداره و بهره برداری صحیح از تالابها و نباتات و حیوانات بومی آنها.

ه - ارائه در خواست به سازمانهای بین المللی ذیصلاحیت جهت تنظیم گزارش آمار درباره امور بین المللی تالابها.

۳ - طرفهای متعاقد ترتیبی اتخاذ خواهند نمود که مسئولین اداره تالابها در هر مقام - از توصیه های کنفرانسها درباره حفاظت و بهره برداری صحیح از تالابها و نباتات و حیوانات بومی آنها اطلاع یافته و توصیه های فوق الذکر را مورد توجه قرار دهند.

ماده ۷ -

۱ - طرفهای متعاقد در هیأتهای نمایندگی خود برای شرکت در این کنفرانسها اشخاصی را انتخاب خواهند کرد که از نظر معلومات و تجارب مکتسبه ضمن اشتغالات علمی و اداری و یا اشتغالات مربوطه دیگر متخصص امور مربوط به تالابها یا پرندگان آبی باشند.

۲ - نماینده هر یک از طرفهای متعاقد که در کنفرانسها شرکت میکند حق یک رأی خواهد داشت. توصیه ها با اکثریت ساده آراء رأی دهندگان تصویب خواهد شد مشروط بر این که لااقل نصف نمایندگان طرفهای متعاقد در رأی گیری شرکت نمایند.

ماده ۸ -

۱ - اتحادیه بین المللی برای حفظ و حراست طبیعت و منابع طبیعی امور دفتر دائمی را به موجب مفاد این کنوانسیون و تا زمانیکه یک سازمان دیگر یا یک دولت با اکثریت دو سوم آراء کلیه طرفهای متعاقد برای تصدیق آن تعیین نشده است بعهده خواهد گرفت.

۲ - اهم وظایف دفتر دائمی عبارتست از:

الف - اعطاء کمک برای دعوت و تشکیل کنفرانس موضوع ماده ۶.

ب - تهیه فهرست تالابهای مهم بین المللی و کسب اطلاعات از طرفهای متعاقد طبق بند ۵ ماده ۲ در مورد افزایش و توسعه و حذف یا محدود کردن تالابهای مندرج در فهرست.

ج - کسب اطلاعات پیش بینی شده - طبق بند ۲ ماده ۳ - از طرفهای متعاقد در مورد هر نوع تغییرات شرایط اکولوژی تالابهای مندرج در فهرست.

د - ارائه اطلاعات به کلیه طرفهای متعاقد درباره هر گونه تغییرات وارده در فهرست و یا در خصوصیات تالابهای مندرج در آن و اخذ تدابیر لازم بمنظور طرح این مسائل در کنفرانس آینده.

ه - ارائه توصیه های کنفرانسها به طرف متعاقد ذینفع در مورد تغییرات وارده در فهرست و در خصوصیات تالابهای مندرج در آن.

ماده ۹ -

۱ - کنوانسیون برای مدت نامحدود جهت امضاء مفتوح خواهد بود.

۲ - هر یک از اعضای سازمان ملل متحد و یا هر یک از سازمانهای تخصصی آن یا آژانس بین المللی نیروی اتمی و یا اعضای که به دیوان بین المللی دادگستری ملحق شده اند میتوانند با احراز هر یک از شرایط ذیل طرف متعاقد این کنوانسیون واقع گردند:

الف - امضای کنوانسیون بدون قید تصویب.

ب - امضای کنوانسیون با قید تصویب و انجام این قید.

ج - الحاق به کنوانسیون.

۳ - تصویب یا الحاق از طریق تودیع اسناد تصویب یا الحاق نزد مدیر کل یونسکو که ذیلاً «نگهدارنده» خوانده میشود انجام خواهد شد.

ماده ۱۰ -

۱ - کنوانسیون چهار ماه پس از اینکه هفت دولت طبق مقررات بند ۲ ماده ۹ طرف متعاقد آن گردیدند لازم الاجراء خواهد شد.

۲ - سپس کنوانسیون نسبت به هر یک از طرفهای متعاقد چهار ماه پس از امضای بدون شرط تصویب آن یا تودیع اسناد تصویب یا الحاق لازم الاجراء خواهد شد.

ماده ۱۱ -

۱ - مدت اعتبار کنوانسیون نامحدود است.

۲ - هر یک از طرفهای متعاقد میتواند پنج سال پس از تاریخی که کنوانسیون نسبت به آن طرف متعاقد لازم الاجراء شده است با تسلیم اطلاعیه ای به سازمان نگهدارنده کنوانسیون را فسخ نماید. این فسخ چهار ماه پس از تاریخ وصول اطلاعیه توسط سازمان نگهدارنده نافذ خواهد بود.

ماده ۱۲ -

۱ - سازمان نگهدارنده در اسرع وقت ممکن اطلاعات ذیل را به کلیه دولتهائی که کنوانسیون را امضاء نموده یا به آن ملحق شده اند اعلام خواهند نمود:

الف - امضای کنوانسیون.

ب - تودیع اسناد تصویب کنوانسیون.

ج - تودیع اسناد الحاق به کنوانسیون.

د - تاریخ لازم الاجراء شدن کنوانسیون.

هـ - اطلاعیه های مربوط به فسخ کنوانسیون.

۲ - پس از لازم الاجراء شدن کنوانسیون سازمان نگهدارنده آنرا طبق اصل ۱۰۲ منشور سازمان ملل در دبیرخانه سازمان ملل به ثبت خواهد رسانید.

بنا به مراتب امضاء کنندگان زیر که دارای اختیارات لازم میباشند کنوانسیون حاضر را امضاء نمودند:

کنوانسیون در یک نسخه اصلی به زبانهای انگلیسی، آلمانی، فرانسه و روسی که نسخه انگلیسی آن در مورد اختلاف نظر در تفسیر مناط اعتبار خواهد بود نزد سازمان نگهدارنده سپرده خواهد شد.

سازمان مذکور رونوشتهای مصدق آنرا به کلیه طرفهای متعاقد تسلیم خواهد نمود.

- پروتکل اصلاحی و ضمیمه، منضم به قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون مربوط به تالابهای مهم بین المللی بویژه تالابهای زیستگاه پرندگان آبی (کنوانسیون رامسر) میباشد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی